

980/51

MATHEMATEG M1

Mecaneg 1

A.M. DYDD MAWRTH, 16 Ionawr 2007

(1½ awr)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

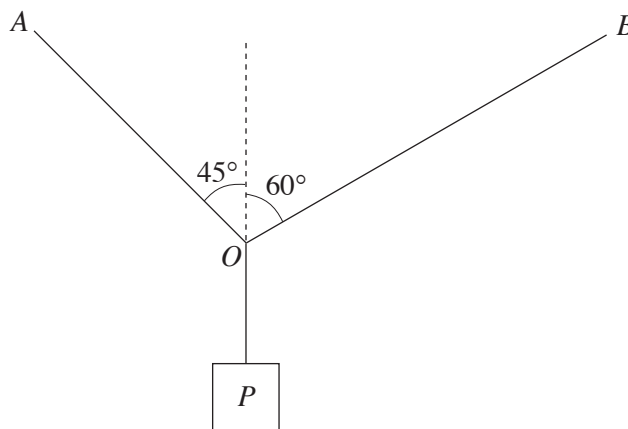
Cymerwch g fel 9.8 ms^{-2} .

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

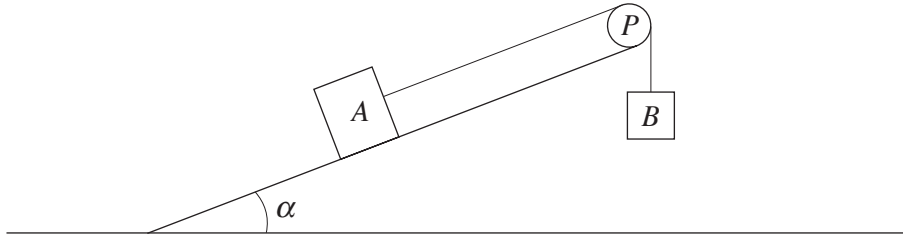
Atgoffir chi bod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. Teflir carreg yn fertigol i fyny â buanedd 10.5 ms^{-1} o'r pwynt A, sef pwynt uchaf clogwyn.
- (a) Darganfyddwch yr uchder mwyaf uwchben A y mae'r garreg yn ei gyrraedd. [3]
- (b) Cyrhaeddodd y garreg waelod y clogwyn 5 s ar ôl cael ei thafllu. Cyfrifwch uchder y clogwyn. [3]
2. Mae'r diagram yn dangos gwrthrych P, màs 30 kg, yn hongian mewn cydbwysedd wrth llinynnau ysgafn anestynadwy OA, OB ac OP. Yr onglau rhwng y fertigol a'r llinynnau OA ac OB yw 45° a 60° , yn ôl eu trefn.

- (a) Darganfyddwch, mewn Newtonau, y tensiwn yn y llinyn OP. [1]
- (b) Lluniwch ddiagram yn dangos y grymoedd sy'n gweithredu yn y pwynt O. [1]
- (c) Cyfrifwch y grymoedd yn y llinynnau OA ac OB. [8]
3. Màs lifft yw 5600 kg. Mae'r lifft yn dechrau o ddisymudedd ac mae'n disgyn â chyflymiad unffurf am 8 s nes iddi gyrraedd buanedd o $V \text{ ms}^{-1}$. Y tensiwn yng nghebl y lifft yw 50400 N.
- (a) Dangoswch mai maint cyflymiad y lifft yw 0.8 ms^{-2} . [2]
- (b) Darganfyddwch werth V. [2]
- Mae'r lifft yn cynnal y buanedd cyson hwn, $V \text{ ms}^{-1}$, am 25 s cyn iddi arafu'n unffurf i ddisymudedd. **Cyfanswm** yr amser y mae'n cymryd i'r lifft ddisgyn yw 40 s.
- (c) Lluniwch fraslun o'r graff cyflymder-amser ar gyfer y mudiant. [3]
- (ch) Cyfrifwch gyfanswm y pellter y mae'r lifft yn disgyn. [3]
- (d) Darganfyddwch y tensiwn macsimwm yng nghebl y lifft yn ystod y mudiant. [3]

4. Mae'r diagram yn dangos gronyn A ar blân ar oledd sefydlog llyfn, wedi'i gysylltu â gronyn B , sy'n hongian yn rhydd, gan llyn ysgafn anestynadwy yn mynd dros bwli sefydlog llyfn P . Mae'r plân wedi'i oleddu ar ongl α i'r llorwedd, lle mae $\sin \alpha = 0.21$. Masau A a B yw 5 kg a 9 kg , yn ôl eu trefn. Mae'r llyn yn yr un plân fertigol â llinell goledd mwyaf y plân. I ddechrau, cynhelir y gronynnau'n ddisymud gyda'r llyn yn dynn.

Fe ryddheir y system. Cyfrifwch faint cyflymiad y gronyn A a'r tensiwn yn y llyn. [7]

5. Mae gwrthrych, mäs 80 kg , yn llithro mewn llinell syth ag arafiad cyson ar hyd arwyneb llorweddol rinc sglefrio iâ. Ei fuanedd cychwynol yw 9 ms^{-1} ac mae'r gwrthrych yn teithio 75 m cyn iddo ddod i ddisymudedd.
- (a) Cyfrifwch faint arafiad y gwrthrych. [3]
- (b) Darganfyddwch yr amser sy'n mynd heibio cyn i'r gwrthrych ddod i ddisymudedd. [3]
- (c) Gan dybio mai'r grym ffrithiannol yw'r unig rym â chydran lorweddol sy'n gweithredu ar y gwrthrych, cyfrifwch y cyfernod ffrithiant rhwng y gwrthrych ac arwyneb y rinc sglefrio iâ, gan roi eich ateb yn gywir i ddau ffigur ystyrllon. [5]

6. Mae sffêr A , mäs 2 kg , yn gwrthdaro'n union â sffêr arall B , mäs 5 kg , ar arwyneb llorweddol llyfn. Cyn y gwrthdrawiad, mae A yn symud â buanedd 6 ms^{-1} ac yn dilyn y gwrthdrawiad, mae'n symud â buanedd 4 ms^{-1} i'r cyfeiriad dirgroes. Y cyfernod adfer rhwng y sfferau yw $\frac{3}{4}$.
- (a) Darganfyddwch faint yr ergyd a roddir gan B ar A yn ystod y gwrthdrawiad. [2]
- (b) Cyfrifwch fuaneddau B cyn ac yn dilyn y gwrthdrawiad. [7]

TROSODD

7. Mae'r diagram yn dangos planc unffurf XY , màs 40 kg a hyd 3 m, yn gorwedd ar ddau gynhalydd yn P a Q , lle mae $XP = 0.7$ m, a $QY = 0.9$ m.

Mae bachgen A, màs 45 kg, yn eistedd ar y planc yn y pwynt P ac mae bachgen B, màs 70 kg, yn eistedd ar y planc yn y pen Y .

- (a) Gan fodelu'r bechgyn fel gronynnau, cyfrifwch feintiau adweithiau normal y cynalyddion ar y planc. [6]
- (b) Nodwch beth fyddai'n digwydd pe byddai A yn neidio oddi ar y planc. Rhowch reswm dros eich ateb. [2]
8. Hyd ochrau lamina sgwâr unffurf $ABCD$ yw 9 cm. Mae'r pwynt E ar AD ac mae fel bod $ED = 6$ cm. Torrir y triogl EDC i ffwrdd.
- (a) Darganfyddwch bellter craidd màs y lamina $ABCE$ sy'n weddill o
- (i) AB ,
- (ii) AE . [8]
- (b) Crogir y lamina $ABCE$ yn rhydd o C ac mae'n hongian mewn cydbwysedd. Cyfrifwch yr ongl rhwng BC a'r fertigol. [3]